

KARADENİZDE *gençlik* KATILIMI

SAMSUN | MAYIS, 2025

ÇALIŞTAY RAPORU "ORTA KARADENİZ"

ÇORUM POLİTİKA BELGESİ

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

KARADENİZ'DE GENÇLİK KATILIMI

ÇORUM POLİTİKA BELGESİ

Mayıs 2025

Gençlik Laboratuvarı Derneği
Sosyal Gençlik Topluluğu Derneği

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Bu rapor, **Çorum ilinde gençlerin yaşadığı sorunları görünür kılmak, yerel politika yapım sürecine gençlik perspektifini entegre etmek ve çözüm odaklı öneriler geliştirmek amacıyla** hazırlanmıştır. **Gençlik Laboratuvarı Derneği** yürütücülüğünde, **Erasmus+ KA154 Gençlik Katılımı Programı** desteğiyle hayata geçirilen bu çalışma, gençlerin kendi yaşam alanlarına dair söz ve karar sahibi olabileceği katılımcı bir süreci temel almaktadır.

Çorum'dan gelen gençler; ulaşım, eğitimde fırsat eşitsizliği, kültürel etkinliklere erişim, sosyal dışlanma ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi konularda yaşadıkları sorunları atölye çalışmaları yoluyla tartışmış, yerel çözüm önerilerini birlikte üretmiştir. Rapor, bu önerileri karar vericilere rehberlik edecek şekilde sistematik bir biçimde sunmakta; aynı zamanda gençlerin potansiyelini ve çözüm üretme kapasitesini somut bir belgeye dönüştürmektedir.

Bu politika belgesi, Çorum'da gençlik alanında birlikte düşünmenin ve birlikte karar almanın mümkün olduğunu göstermektedir. Yerel yönetimlerin, kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının bu önerileri dikkate alması, gençlerin kent yaşamına daha güçlü ve eşit katılımını sağlayacaktır. Gençlik Laboratuvarı Derneği olarak, bu süreci yalnızca bir raporla sınırlı görmüyor; izleme, değerlendirme ve savunuculuk çalışmalarımızla süreci sürekli olarak destekleyeceğimizi kamuoyuyla paylaşıyoruz.

Bu anlamlı sürece katkı sunan tüm genç katılımcılara; fikirleri, cesaretleri ve enerjileri için gönülden teşekkür ediyoruz. Ayrıca bu raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarımıza ve sürece destek veren kurumlara şükranlarımızı sunarız. Gençlerin ortak aklıyla şekillenen bu belge, daha kapsayıcı ve adil bir Çorum için güçlü bir başlangıçtır.

Gençlik Laboratuvarı Derneği

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR	iii
1. GİRİŞ	4
2. KONU BAŞLIKLARI	5
2.1. NETWORK EKSİKLİĞİ	5
2.2. GENÇ İŞSİZLİĞİ.....	6
2.3. SPOR VE SOSYAL FAALİYET İMKANLARININ YETERSİZLİĞİ.....	8
3. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	9
4. POLİTİKA ÖNERİLERİ	11
5. UYGULAMA VE SAVUNUCULUK PLANI	13

SİMGELER VE KISALTMALAR

BAĞ-KUR	: Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu
İŞKUR	: İş ve İşçi Bulma Kurumu
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu

1. GİRİŞ

Çorum ili, Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz bölümünde yer alan ve yaklaşık 521 bin nüfusa sahip bir ilimizdir. Ekonomisi tarım, sanayi ve hizmet sektörlerine dayanmakla birlikte; il, leblebisi (kavrulmuş nohut) ile tanınmakta ve toprak-seramik ile makine imalatı endüstrisi gelişmiş durumdadır . Osmancık ilçesinde yoğun pirinç üretimi yapılması gibi tarım potansiyeli de bulunmaktadır. Tarihi zenginliği (Hitit medeniyetinin başkenti Hattuşaş'ın burada bulunması) Çorum'a turizm değeri katmaktadır. Genç nüfus, ilin bu sosyoekonomik potansiyelinin hayata geçirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Ancak son yıllarda il nüfusu %1,33 oranında azalma eğilimindedir. Bu durum, özellikle eğitim veya istihdam amacıyla genç nüfusun büyükşehirlere göç vermesiyle ilişkilidir. Nitekim 2022 yılında Çorum'dan 20.448 kişinin başka illere göç ettiği, bunun başlıca nedenlerinin yükseköğrenim, iş arayışı ve daha iyi yaşam koşulları olduğu belirtilmiştir. Gençlerin göçü ve işsizlik sorunu, ilin kalkınma dinamiklerini olumsuz etkileyen temel meselelerdendir.

Bu politika raporu, Çorum'daki gençlik alanındaki sorunları kapsamlı biçimde analiz etmekte ve çözüm yolları önermektedir. Resmi bir politika diliyle hazırlanan rapor, belediye karar vericileri, milletvekilleri ve ilgili kurum yöneticilerini hedef alarak; genç nüfusun yerel kalkınmadaki önemini vurgulamakta, karşılaşılan sorunların nedenlerini irdelemekte ve çok paydaşlı bir yaklaşımla çözüm önerileri sunmaktadır. Raporda sırasıyla ilin gençlik profili ve sorun alanları, önerilen çözüm stratejileri, politika tavsiyeleri ile uygulama ve savunuculuk planı ele alınacaktır.

2. KONU BAŞLIKLARI

Bu bölümde Karadenizde Gençlik Katılımı Projesi Orta Karadeniz Çalıştayında Çorum ili için gündeme alınan başlıkların tamamı açıklanmaktadır.

Çorum'da gençlerin karşı karşıya olduğu başlıca sorun alanları; iş dünyasıyla yeterli etkileşim kuramama (network eksikliği), yüksek genç işsizlik oranları ve spor ile sosyal faaliyet imkânlarının sınırlılığı olarak tespit edilmiştir. Bu sorunlar yapısal ve yönetsel birçok alt nedene dayanmaktadır ve gençlerin ekonomik-sosyal hayata katılımını kısıtlayarak ilin kalkınma potansiyelini olumsuz etkilemektedir. Aşağıda bu sorun alanları ve alt nedenleri analiz edilmektedir:

2.1. NETWORK EKSİKLİĞİ

Gençlerin iş dünyası ve kariyer olanaklarıyla bağlantı kurmakta zorlanmaları, Çorum'da önemli bir sorundur. Kariyer planlama, staj ve girişimcilik fırsatlarına erişimde gençlerin “network” eksikliği yaşadığı gözlemlenmektedir. Yerelde gençler ile iş insanları arasındaki iletişim kopukluğu, deneyim ve fırsat paylaşımının sınırlı kalmasına yol açmaktadır. Bu durum, nitelikli gençlerin potansiyellerini gerçekleştirmesini engelleyebilir ve beyin göçünü tetikleyebilir. Alt nedenler;

- İş insanları ve sanayi temsilcileri ile gençler arasında düzenli iletişim platformlarının eksikliği.
- Geçmişte gençlere yönelik sağlanan bazı imkânların suistimal edilmesi sonucu güven ortamının zedelenmesi.
- Yeni ve inovatif fikirlerin filizlenebileceği kuluçka merkezleri, teknopark veya mentorluk programlarının yetersizliği.
- Üniversite-sanayi iş birliğinin zayıf olması ve gençlerin okul sonrası rehberlik desteği alamaması.

Etkileri: Network eksikliği, gençlerin istihdam ve girişimcilik olanaklarından haberdar olmamasına, kendi potansiyellerine uygun fırsatları kaçırmalarına neden olmaktadır. İlde nitelikli eğitim almış bazı gençlerin, bağlantı eksikliği yüzünden iş bulamadığı veya kendi girişimini başlatamadığı için büyük şehirlere yöneldiği bilinmektedir. Bu da yerelde beşeri sermaye kaybına yol açarak ekonomik gelişmeyi yavaşlatır.

2.2. GENÇ İŞSİZLİĞİ

Çorum'da genç nüfusta işsizlik, hem istatistiksel veriler hem de toplumsal gözlemler açısından ciddi bir sorundur. Türkiye genelinde de genç işsizliğin yüksek düzeylerde seyretmesi ulusal kalkınma planlarında en önemli sorunlardan biri olarak vurgulanmıştır;. Kalkınma Planı'nda genç işsizliğin zaman zaman %35'e yaklaştığı belirtilerek acil müdahale gerektirdiği ifade edilmiştir. Çorum özelinde işsizlik sorunu, gençlerin niteliklerine uygun iş bulamaması ve iş piyasasındaki arz-talep dengesizlikleriyle kendini göstermektedir. Genç işsizliğinin uzun sürmesi, bireylerde motivasyon kaybı, toplumsal dışlanma hissi ve beyin göçü gibi sonuçlar doğurmakta; ilin kalkınma hedeflerini olumsuz etkilemektedir.

Alt Nedenler:

Kayıt dışı istihdam: Özellikle geçici koruma altındaki Suriyeli göçmenler gibi grupların ucuz işgücü olarak kayıt dışı çalıştırılması, gençlerin iş piyasasında haksız rekabetle karşılaşmasına yol açmaktadır. Ülke genelinde yaklaşık 1 milyon civarında Suriyeli göçmenin kayıt dışı ve düşük ücretlerle istihdam edildiği, bunun genel işsizliği artırdığı raporlanmaktadır. Çorum'da da bazı sektörlerde yabancı işgücünün kayıt dışı istihdamı, gençlere ayrılabilir istihdam kontenjanını daraltabilmektedir. –

Beyin göçü ve iç göç: Nitelikli ve eğitimli gençlerin büyük şehirlere veya yurt dışına göç etmesi, yerel işgücü piyasasında kalifiye eleman eksikliğine neden olmaktadır. TÜİK verilerine göre Çorum'dan göç edenlerin önemli bir kısmı eğitim veya iş nedeniyle ayrılmaktadır; örneğin 2022'de eğitim için 4.679 kişi, işe başlama veya tayin nedeniyle yaklaşık 4.289 kişi il dışına göç etmiştir. Bu durum, Çorum'un genç ve dinamik nüfusunu kaybetmesine yol açarak yerel ekonomiyi zayıflatmaktadır.

Mesleki eğitim ve beceri uyumsuzluğu: İlin öne çıkan sektörlerine (örneğin altın işlemeciliği, imalat sanayi, tarım teknolojileri vb.) yönelik nitelikli eleman yetiştirilmesinde eksiklikler bulunmaktadır. Çorum'daki altın rafinerisi ve kuyumculuk sektörü gibi alanlarda uzmanlaşmış işgücü bulunmaması, mevcut iş potansiyelinin değerlendirilememesiyle sonuçlanmaktadır. İşverenlerin belirttiğine göre, bazı sektörlerde eleman bulunamamasının nedeni gençlerin ihtiyaç duyulan mesleki becerilere sahip olmamasıdır. Bu da işsizlik paradoksuna (iş var ama eleman yok) yol açmaktadır.

İş koşulları ve ücretler: Özel sektörde gençlere sunulan işlerin düşük ücretli, güvencesiz veya kariyer perspektifi sunmayan türde olması, genç işsizliği artıran bir diğer faktördür. Yükseköğrenim mezunu gençler, kendi alanlarında iş bulamadıklarında ya işsiz

kalmakta ya da vasıf uyumsuzluğu olan işlerde çalışmaktadır. Bu da işgücü verimliliğini ve gençlerin iş tatminini düşürmektedir.

Etkileri: Genç işsizliğinin yüksek seyretmesi, gençler arasında umutsuzluk ve toplumsal aidiyet duygusunda zayıflamaya sebep olmaktadır. İş bulma ümidi azalan gençlerde beyin göçü eğilimi güçlenmekte, bu da ilin uzun vadede eğitilmiş nüfus kaybına uğraması anlamına gelmektedir. Diğer yandan, işsiz gençlik potansiyelinin atıl kalması, yerel ekonomide üretim ve yenilik kapasitesini sınırlar. Genç işsizliği sorunu aynı zamanda sosyal sorunlara (suça yönelim, depresyon vb.) zemin hazırlayarak kamu düzeni ve refahını da etkileyebilir.

2.3. SPOR VE SOSYAL FAALİYET İMKANLARININ YETERSİZLİĞİ

Çorum'da gençlerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, yeteneklerini geliştirebilecekleri spor, kültür ve sosyal etkinlik altyapısının sınırlı olduğu dile getirilmiştir. Mevcut gençlik merkezleri, spor salonları ve kültürel tesisler hem sayı hem nitelik olarak tüm genç nüfusa hitap etmekte yetersiz kalmaktadır. Özellikle kırsal mahallelerde veya dezavantajlı kesimlerin yaşadığı bölgelerde gençler için erişilebilir spor sahaları, kütüphaneler, etüt merkezleri bulunmayabilir. Var olan tesislerde de malzeme ve destek dağılımında dengesizlikler ve süreklilik sorunu görülmektedir.

Alt Nedenler:

Fiziksel altyapı eksikliği: Mahalle ölçeğinde semt sahaları, gençlik merkezleri ve kültür- sanat atölyelerinin azlığı. Birçok mahallede gençlerin güvenli şekilde spor yapacağı açık alanlar veya kapalı salonlar yoktur.

Kaynak ve malzeme dağılımı: Halihazırda faaliyet gösteren okul takımları veya amatör spor kulüplerine malzeme ve ekipman desteğinin yetersiz veya adil olmayan şekilde dağıtılması. Özellikle lisanslı sporcular ile diğer gençler arasında imkân farkları oluşması.

Etkinliklerin sürdürülebilir olmaması: Gençlik çalışmaları çoğu zaman proje bazlı, kısa vadeli ve sürekliliği olmayan etkinliklerle sınırlı kalmaktadır. Bir kerelik yapılan festivaller, konserler veya eğitim seminerleri kalıcı etki bırakmadan sona ermektedir. Bu da gençlerde motivasyon kaybına yol açmaktadır.

Etkileri: Spor ve sosyal faaliyet eksikliği, gençlerin fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir. Yeterli imkan bulamayan gençler zararlı alışkanlıklara veya asosyal aktivitelere yönelebilmektedir. Oysa araştırmalar, spor ve kültürel faaliyetlere katılımın gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutmada ve toplumsal uyumu artırmada önemli olduğunu göstermektedir. Nitekim, yerel yöneticiler de spor ve sanat altyapısının güçlendirilmesinin gençleri suça ve kötü alışkanlıklara karşı koruyacağını, ayrıca başarılı sporcuların yetişmesiyle Çorum'un ulusal düzeyde adını duyurabileceğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla, bu alandaki eksikliklerin giderilmesi hem bireysel fayda hem de toplumsal kalkınma açısından önceliklidir.

3. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çorum özelinde gençlik sorunlarının çözümü için aşağıda belirtilen politika önerileri geliştirilmiştir. Bu öneriler, mesleki eğitimden altyapı yatırımlarına, istihdam teşviklerinden katılım mekanizmalarına kadar geniş bir yelpazede bütüncül yaklaşımlar içermektedir:

• **Mesleki Eğitim ve Beceri Gelişimi:** İlin ekonomik yapısı ve sektörlerinin ihtiyaçları doğrultusunda gençlere yönelik mesleki eğitim programları yaygınlaştırılmalıdır. Özellikle altın işletmeciliği, gıda sanayi, makine imalatı gibi yerel sektörlerle nitelikli işgücü yetiştirecek teknik kurslar ve meslek liseleri müfredat programları hayata geçirilmelidir. Hitit Üniversitesi ve Meslek Yüksekokulları, sanayi ile iş birliği içinde gençlere işbaşı eğitim, çıraklık ve staj imkanları sunmalıdır. İŞKUR'un aktif işgücü programları (işbaşı eğitim, girişimcilik kursları vb.) gençlerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırmaya odaklanarak devam etmelidir. Bu sayede işverenlerin dile getirdiği kalifiye eleman açığı giderilecek, gençlerin iş bulabilirliği artacaktır.

• **Genç Girişimciliğin Desteklenmesi:** Kendi işini kurmak isteyen gençlere yönelik kapsamlı destek mekanizmaları oluşturulmalıdır. KOSGEB, Kalkınma Ajansı ve belediye iş birliğiyle Genç Girişimci Destek Programları uygulanabilir. Bu kapsamda 18-29 yaş arası genç girişimcilere sağlanan mevcut vergi muafiyeti ve Bağ-Kur prim desteği konusunda farkındalık artırılmalı ve bürokratik süreçler kolaylaştırılmalıdır (halen yürürlükte olan genç girişimci teşvikinde, şartları sağlayan 29 yaş altı girişimciler üç yıl boyunca gelir vergisinden muafiyet ve bir yıl sosyal güvenlik prim desteği almaktadır).

Çorum'da gençlerin yenilikçi iş fikirlerini hayata geçirebilecekleri kuluçka merkezleri ve teknopark olanakları geliştirilmeli; finansmana erişim için mikro kredi, hibe, mentorluk ve danışmanlık hizmetleri sunulmalıdır. Özel sektör liderleri ve başarılı girişimcilerin gençlerle bir araya geleceği girişimcilik kampları, fikir yarışmaları düzenlenerek network eksikliği giderilebilir.

• **Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele:** Genç işsizliğini körükleyen kayıt dışı istihdam sorunu için denetimler sıkılaştırılmalıdır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, SGK ve yerel zabıta ekipleri koordinasyon halinde işletmelerde düzenli teftişler yaparak yasa dışı çalışan yabancı işçi veya sigortasız işçi çalıştırma vakalarını tespit etmelidir. Kayıt dışı göçmen emeğinin yaygın olduğu sektörlerle (inşaat, hizmet, tarım vb.) özel izleme programları uygulanmalıdır. Mevzuata göre kayıt dışı işçi çalıştıran işverenlere caydırıcı idari para cezaları verilmesi sağlanmalı; öte yandan işverenlerin kayıtlı genç istihdam etmesini teşvik

eden politikalar (örneğin prim desteği, vergi indirimi) artırılmalıdır. Böylece gençler için iş piyasasında adil rekabet ortamı tesis edilecek ve haksız istihdam pratikleri engellenecektir.

•**Altyapı Yatırımları (Spor, Kültür ve Teknoloji):** Gençlerin serbest zamanlarını verimli değerlendirebilecekleri altyapılar yaygınlaştırılmalıdır. Mahalle ölçeğinde spor tesisleri (semt sahaları, gençlik spor salonları, yüzme havuzları vb.) inşa edilerek tüm gençlerin erişimine açılmalıdır. Özellikle kırsal veya merkezden uzak mahallelerde gençlerin ulaşabileceği tesisler öncelikli olmalıdır. Çorum Belediyesi'nin son yıllarda bazı mahallelere kazandırdığı spor tesisleri olumlu bir adımdır; bu çabanın tüm mahalleleri kapsayacak şekilde sürmesi gerekmektedir. Belediye Başkanı da her mahalleye yeni spor salonları, gençlik ve kültür merkezleri kazandırarak sporu, sanatı ve kültürü gençlerle buluşturma hedefini dile getirmiştir. Bu doğrultuda gençlik merkezleri güçlendirilmeli, modern kütüphaneler, etüt merkezleri, dijital beceri atölyeleri kurulmalıdır. Örneğin, kodlama ve bilişim atölyeleri ile gençlerin teknoloji alanında üretkenlik kazanması sağlanabilir. Bu altyapı yatırımları, engelli gençler dâhil tüm genç nüfusun kullanımına uygun ve kapsayıcı şekilde planlanmalıdır.

•**Gençlik Katılım Mekanizmalarının Geliştirilmesi:** Gençlerin karar alma süreçlerine etkin katılımını sağlamak üzere mevcut mekanizmalar desteklenmeli ve yenileri kurulmalıdır. Kent Konseyi Gençlik Meclisi aktif bir danışma organı olarak düzenli aralıklarla toplanıp gündemler oluşturmalıdır. Bu meclisin önerileri belediye meclisine iletilerek değerlendirmeye alınmalıdır. Ayrıca lise ve üniversite öğrencilerinin temsilcilerinin yer aldığı Gençlik Danışma Kurulları oluşturulabilir. Ulusal düzeyde 2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen Türkiye Ulusal Gençlik Konseyi henüz faaliyete geçmemişse de kurulması planlanmıştır; bu konseye Çorum'dan gençlik STK'larının ve meclislerinin üyelik ve temsilinin sağlanması takip edilmelidir. Gençlerin kendi sorun ve taleplerini dile getirebilecekleri forumlar, çalıştaylar düzenli hale getirilmeli, buradan çıkan görüşler politika yapıcılara raporlanmalıdır. Bu katılım mekanizmaları, genç nesilde aidiyet ve sorumluluk duygusunu güçlendirecek, politika uygulamalarının gençlerin gerçek ihtiyaçlarına dayanmasına yardımcı olacaktır.

Yukarıdaki çözüm önerileri, birbirini tamamlayan ve entegre şekilde ele alınması gereken adımlardır. Mesleki eğitim ve girişimcilik desteği, genç işsizliğini azaltırken; altyapı yatırımları ve katılım mekanizmaları gençlerin sosyal gelişimini destekleyecektir. Kayıt dışılıkla mücadele ise, diğer ekonomik politikaların etkinliğini artıracak bir önkoşuldur. Bu çözümlerin hayata geçirilmesi için güçlü bir siyasi irade, yeterli kaynak tahsisi ve paydaşlar arası iş birliği şarttır.

4. POLİTİKA ÖNERİLERİ

Çözüm önerilerinin kalıcı etkiler yaratabilmesi için orta ve uzun vadede kurumsal yapıların güçlendirilmesi ve politikaların kurallaştırılması gerekmektedir. Bu bağlamda karar vericilere yönelik aşağıdaki politika tavsiyeleri sunulmaktadır:

- **Kurumsal İşbirliklerinin Artırılması:** Gençlik politikalarının planlanması ve uygulanmasında merkezi ve yerel yönetimler arasında koordinasyon geliştirilmelidir. Orta vadede, Çorum'da "Gençlik ve İstihdam Koordinasyon Kurulu" kurulması tavsiye edilir. Bu kurul; Valilik, Belediye, Üniversite, Milli Eğitim, İŞKUR, Sanayi Odası, Gençlik STK'ları gibi aktörleri bir araya getiren sürekli bir platform olmalıdır. Ulusal Genç İstihdam Stratejisi'nin de benzeri şekilde çok paydaşlı izleme kurullarıyla takip edildiği göz önünde bulundurulduğunda, yerelde böyle bir yapı politika sürekliliği sağlayacaktır. Kurul aracılığıyla gençlik projelerinde görev paylaşımı, kaynakların verimli kullanımı ve bilgi akışı sağlanacaktır.

- **Teşvik Mekanizmaları ve Finansman:** Gençlere yönelik mevcut teşvikler değerlendirilmeli ve ihtiyaç halinde yenileri tasarlanmalıdır. Uzun vadede genç istihdamını ve girişimciliğini teşvik eden yasal düzenlemeler güçlendirilmelidir. Örneğin, 29 yaş altı genç girişimciler için üç yıl gelir vergisi istisnası ve bir yıl sosyal güvenlik primi muafiyeti uygulaması devam ettirilip tanıtımı artırılmalıdır. Ayrıca gençleri istihdam eden KOBİ'lere yönelik prim indirimleri veya kredi faiz desteği gibi teşvikler düşünülebilir. Bu tür desteklerin etkinliğini izlemek üzere performans kriterleri konulmalıdır. Finansman konusunda, belediye bütçesinde gençlik yatırımları için özel bir pay ayrılması tavsiye edilir. Avrupa Birliği, Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların gençlik ve istihdam temalı hibe programlarına proje sunularak ek kaynak yaratılabilir. Orta vadede, gençlik projeleri için Yerel Kalkınma Fonu benzeri bir yapı oluşturularak kamu-özel sektör kaynakları bu fonda birleştirilebilir.

- **Denetim ve Mevzuat Uygulaması:** Politika tavsiyelerinin sonuç verebilmesi için etkin denetim mekanizmaları kurulmalıdır. Özellikle kayıt dışı istihdam, işçi hakları, eğitim kalitesi gibi konularda denetleyici kurumlar (İş Teftiş, SGK denetmenleri, İl Eğitim Denetmenleri vb.) düzenli kontroller yapmalıdır. Uzun vadede, işgücü piyasasında denetimlerin dijital sistemlerle desteklenerek (örneğin yapay zeka ile riskli işletmelerin tespiti) proaktif bir yaklaşıma geçilmesi önerilir. Mevzuat tarafında ise gençlik alanını ilgilendiren ulusal strateji belgeleri ve kanunlar (örn. Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu, Mesleki Eğitim Kanunu) yerelde doğru biçimde uygulanmalı, gerektiğinde yerel ihtiyaçlara uyumlu düzenlemeler için lobi faaliyetleri yapılmalıdır. Örneğin, genç işsizliğin yüksek olduğu iller için ek istihdam

teşvikleri veya vergi indirimleri çıkarılması yönünde Çorum milletvekilleri vasıtasıyla girişimde bulunulabilir.

• **İzleme ve Değerlendirme:** Orta vadede, uygulanan gençlik politikalarının etkisini ölçecek izleme-değerlendirme sistemleri kurulması tavsiye edilir. Her yıl genç işsizlik oranı, gençlerin spora/kültüre katılım oranı, göç verileri gibi göstergeler takip edilmelidir. Bu amaçla Valilik veya Belediye koordinasyonunda bir Gençlik Politikası İzleme Raporu hazırlanabilir. Söz konusu rapor, paydaşlarla paylaşılmalı ve kamuoyuna açıklanmalıdır. Böylece hesap verebilirlik ve şeffaflık sağlanacak; politika uygulamalarında aksayan yönler erken tespit edilebilecektir.

• **Kurumsal Kapasite Gelişimi:** Gençlik konularıyla ilgili çalışan kamu personelinin ve paydaş kurumların kapasitesi artırılmalıdır. Uzun vadede belediye bünyesinde Gençlik Politikaları birimi kurulup uzman personel istihdam edilmesi önerilir. Bu birim, projeleri yazma, fon bulma, gençlerle iletişim gibi konularda uzmanlaşmış olmalıdır. Yine, gençlik merkezlerindeki liderlerin, okul rehber öğretmenlerinin ve kariyer danışmanlarının eğitimi düzenli aralıklarla yenilenmelidir. Kurumlar arası iyi uygulama paylaşımı teşvik edilmeli; başarılı illerin gençlik programları incelenerek Çorum'a uyarlanmalıdır.

5. UYGULAMA VE SAVUNUCULUK PLANI

Belirtilen politika önerilerinin hayata geçirilmesi, koordineli ve kararlı bir uygulama planını gerekli kılmaktadır. Bu bölümde, önerilen politikaların gerçekleştirilmesine yönelik adımlar ve savunuculuk stratejileri özetlenmektedir:

Çok Paydaşlı Uygulama Komitesi: İldeki ilgili kurumlar ve aktörler arasında sürdürülebilir bir iş birliği mekanizması kurulmalıdır. Bu amaçla, Vali veya Belediye Başkanının başkanlığında, tüm paydaşları içeren bir Yürütme Komitesi oluşturulabilir. Komite, 6 ayda bir toplanarak uygulamanın gidişatını değerlendirmeli, karşılaşılan engelleri tartışmalı ve çözüm üretmelidir. Örneğin, ilk toplantıda Gençlik ve İstihdam Koordinasyon Kurulu'nun kuruluş protokolü hazırlanabilir; paydaş kurumlar arasında rol dağılımı resmi hale getirilir. Bu komite ayrıca Ulusal Gençlik ve Spor Bakanlığı ile iletişim halinde olarak merkezi desteklerin takibini yapmalıdır.

Aşamalı Eylem Planı: Her bir çözüm önerisi için somut eylemler ve zaman çizelgesi içeren bir plan hazırlanmalıdır. Örneğin, Mesleki Eğitim için: 3 ay içinde sektörel eğitim ihtiyaç analizi, 6 ay içinde ilgili kursların açılması; Spor Tesisleri için: 1 yıl içinde en az 5 mahallede semt sahası yapımı; Gençlik Meclisi için: her çeyrekte 1 toplantı ve yılda 1 gençlik zirvesi düzenlenmesi gibi hedefler belirlenmelidir. Eylem planı, sorumlu kurum(lar), kaynak ihtiyacı ve performans göstergelerini içermelidir. Bu plan Valilik ve Belediye resmi web sitelerinde yayımlanarak kamuoyu bilgilendirilmelidir.

Kaynak Tahsisi ve Bütçe: Uygulama planının başarısı için gerekli mali kaynaklar tanımlanmalı ve tahsis edilmelidir. Belediye, 2024-2025 bütçesinde gençlik projelerine ayrılan payı artırabilir. İl Özel İdaresi ve Kalkınma Ajansı da destek kalemleri oluşturabilir. Ayrıca, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın tesis yapımı, Spor Toto fonları gibi kanallarından Çorum'a yatırımlar çekilmelidir. Bütçe planlamasında sivil toplum ortaklıkları da değerlendirilmeli; örneğin özel sektör sponsorluğu veya kamu-STK iş birliğiyle fon oluşturma yöntemleri (matching funds) kullanılabilir.

• **İletişim ve Savunuculuk (Advocacy):** Belirlenen politikaların kamuoyu desteğini alması ve sürekli gündemde tutulması için etkili bir iletişim stratejisi yürütülmelidir. Yerel medya (gazeteler, TV, radyolar) ve sosyal medya kanalları aracılığıyla gençlik politikalarının önemi anlatılmalıdır. Örneğin, “Çorum Gençliği Güçleniyor” temalı bir kampanya ile yapılan çalışmalar halka duyurulabilir. Elde edilen başarı hikâyeleri (iş bulan gençler, başarılı girişimler, müsabakalarda derece alan sporcular vb.) medyada paylaşılmalıdır. Savunuculuk

kapsamında, Çorum Milletvekilleri ve belediye meclis üyeleri düzenli bilgilendirilerek gençlik ihtiyaçları konusunda duyarlılık yaratılacaktır. Gençlik STK'ları ve Kent Konseyi Gençlik Meclisi, planların takipçisi olup gerekli durumlarda kamuoyu baskısı oluşturmalıdır. Bu sivil savunuculuk, karar alıcıları hesap verebilir kılacak ve vaat edilen adımların gerçekleştirilmesini hızlandıracaktır.

• **Ortaklıkların ve Katılımın Güçlendirilmesi:** Uygulama sürecinde gençlik örgütleriyle ortak projeler yürütmek, hem etkinliği artırır hem de gençlerin sürece sahiplenmesini sağlar. Örneğin, İŞKUR ve bir gençlik derneği iş birliğiyle “Genç Kariyer Günleri” düzenlenebilir; sanayi odası ve üniversite ortaklığında “Genç Girişimci Kuluçka Programı” başlatılabilir. Bu tür ortaklıklar sayesinde kaynaklar birleştirilir ve farklı uzmanlıklar projelere dahil olur. Ayrıca, gençlerin doğrudan uygulama süreçlerine katılımı sağlanmalıdır. Gönüllü gençlik elçileri belirleyerek mahalle bazında spor ve kültür faaliyetlerini organize etmelerine imkan verilebilir. Böylelikle gençler, kendi ihtiyaçlarına yönelik çözümlerin parçası haline gelir.

• **İzleme ve Geri Bildirim Mekanizması:** Uygulama planının ilerlemesi, belirlenen performans göstergelerine göre düzenli olarak izlenmelidir. Bağımsız bir izleme ekibi veya üniversiteden bir araştırma grubu, örneğin yılda bir Gençlik Politikaları İlerleme Raporu hazırlayabilir. Bu rapor, hedeflerle gerçekleşenleri karşılaştırarak eksikleri ortaya koyacaktır. Raporda genç işsizlik oranındaki değişim, programlardan faydalanan genç sayısı, inşa edilen tesisler gibi somut veriler paylaşılmalıdır. Ayrıca gençlerin ve halkın geri bildirimlerini almak üzere anketler, odak grup toplantıları düzenlenmelidir. Elde edilen geri bildirimler, politikaların revize edilmesinde kullanılacak ve ihtiyaç halinde yeni tedbirler geliştirilecektir.

Sonuç olarak, Çorum ilinde gençlik alanındaki sorunların çözümü için hazırlanan bu politika belgesi, kapsamlı bir yol haritası sunmaktadır. Gençlerin güçlendirilmesi ve toplumsal hayata tam katılımı, yalnızca genç neslin refahı için değil, Çorum'un ekonomik ve sosyal gelişimi için de hayati öneme sahiptir. Bu hedefe ulaşmak için karar vericilerin kararlı adımlar atması, tüm paydaşların ortak vizyon etrafında toplanması ve uygulama sürecinin titizlikle yönetilmesi gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki, gençliğe yapılan yatırım, Çorum'un geleceğine yapılan yatırımdır. Bu nedenle, önerilen politikaların hayata geçirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması hususunda herkese – kamudan özel sektöre, sivil toplumdan ailelere – görev düşmektedir. Gençlerin enerjisi ve potansiyeli, doğru destekler ve politikalarla buluştuğunda, Çorum'un kalkınma hamlesinin itici gücü olacaktır.

KARADENİZDE *genclik* KATILIMI

